

VAN

Klaas Aantjes

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galleries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk?

Waarom zingt Klaas Aantjes (47, letselschadespecialist, getrouwd, één dochter en één zoon) zo graag?

Jan Pieter Nepveu

journalist

VAN DALE

Zingen is met de stem een muzikale opeenvolging van tonen voortbrengen.

‘Je moet het leuk vinden om met lef je eigen stem te laten horen’

“Ik vind mijn werk geweldig leuk, maar zingen is echt een passie. Pleiten moet je zakelijk houden; een rechtbank zit denk ik niet te wachten op iemand die zich laat meeslepen door emoties. Maar als zanger mag en moet je je ziel blootleggen.

Ik ben met zingen begonnen dankzij Jos van der Lans. Hij had het idee om wat zangers-advocaten bij elkaar te trommelen. Met Martijn Hop en Alphons Orië, tegenwoordig rechter in het Joegoslavië-tribunaal, treden we regelmatig op onder de werktitel *Die Meistersinger*, ook naar een opera van Wagner. Soms halen we er professionele zangeressen bij. Zij verbazen zich soms dat ik geen professional ben – kijk, dat wil ik graag horen.

Via Jos ben ik ook ingevallen in een serie uitvoeringen van *Die Zauberflöte* van Mozart. Die opera is buitengewoon boeiend omdat in het verhaal veel lagen zitten. Het lijkt een simpel sprookje, maar er zitten veel motieven in van de vrijmetselarij. Mozart en Emanuel Schikaneder, schrijver van het libretto, waren vrijmetselaars. Ze zaten in dezelfde loge en hebben veel rituelen uit de vrijmetselarij in de opera verwerkt. Zoals de drie deugden, wijsheid, kracht en schoonheid, de zogenaamde drie kleine lichten van de vrijmetselarij, die steeds weer terug komen.

Dat van die vrijmetselaars is al wel langer bekend, maar er zitten in *Die Zauberflöte* ook oude alchemistische motieven. Als je de opera voor het eerst ziet, denk je: raar verhaal. Maar als je de alchemistische motieven herkent, wordt het opeens heel begrijpelijk. Tjeu van den Berk, een theoloog, heeft zich

er in verdiept. Hij heeft oude alchemistische passages gevonden, zoals: “Onttrek de dochter aan de moeder en zet haar gevangen met behulp van de Moor”, en “Gooi de rode prins en de witte maagd in het vuur en smijt ze in het water. Als ze niet verbranden of verdrinken, kunnen zij een huwelijk aangaan”. Dat blijken cryptische omschrijvingen te zijn van proeven die de alchemisten vroeger verrichtten om lood in goud te veranderen en om de steen der wijzen te vervaardigen. De dochter van de moeder, daar wordt zout mee bedoeld, en de Mohrenkopf is een of ander destillatieapparaat. Met de rode prins en de witte maagd worden koper en weer een andere stof bedoeld.

En wat gebeurt er in *Die Zauberflöte*? De witte maagd Pamina, dochter van de Koningin der Nacht, wordt gevangengenomen door de Moor Monostatos. En dan moet Tamino, de prins die in het rood gekleed gaat, verenigd worden met Pamina. Als je die dingen weet, gaat *Die Zauberflöte* pas werkelijk voor je leven.

Als *Meistersinger* hebben we al een paar keer onze medewerking verleend aan de zogenaamde dekenconcerten in Den Haag, maar ook buiten de advocatuur hebben wij regelmatig optredens. Daarbij hebben we een aantal keer *Die Advocaten* uitgevoerd. Dat is een gek muziekstuk van Schubert, vreselijk stereotiep. Het duurt minder dan een kwartiertje en gaat over twee advocaten die een cliënt praktisch letterlijk uitkleden. De arme man heeft zich arm geprocedeerd en moet beide confraters nog geld betalen. De moraal is dat

Die Advocaten

Tekst: Eduard von Rustenfeld

Muziek: Franz Schubert, D. 37

1. Advocat

Mein Herr, ich komm' mich anzufragen,
Ob denn der Herr Sempronius
Schon die Expensen abgetragen,
Die er an mich bezahlen muß.

2. Advocat

Noch hab' ich nichts von ihm bekommen,
Doch kommt er heute selbst zu mir,
Da soll er uns nicht mehr entkommen,
Ich bitt', erwarten sie ihn hier.

1. Advocat

Die Expensen zu saldiren
Ist der Partheien erste Pflicht.

2. Advocat

Sonst geht es neu an's Prozessiren
Und das behagt den meisten nicht.

Beide Advocaten

O Justitia praestantissima,
Die, wenn sie manchem bitter ist,
Doch der Doktoren nie vergißt.

2. Advocat

Jetzt trinken wir ein Gläschen Wein,
Doch still, man klopf,
Wer ist's? herein!

Sempronius

Ich bin der Herr Sempronius,
Komm grad' vom Land herein,
Die Reise machte ich zu Fuß,
Ich muß wohl sparsam sein,
Denn ich hab's leider auch probirt,
Und hab' ein Weilchen prozessirt.

Beide Advocaten

Mein Herr, wir suppliciren,
Die Nota zu saldiren.

Sempronius

Ei, ei, Geduld, ich weiß es wohl,
Daß ich die Zech' bezahlen soll,
Nur eine Auskunft möcht' ich gern
Von ihnen, meine Herrn.

Beide Advocaten

Sehr wohl, sehr wohl, doch dies Colloquium
Heißt bei uns ein Consilium
Und kommt ins Expensarium.

Sempronius

Der Zucker und Kaffee,
Die Lämmer und das Reh,
Schmalz, Butter, Mehl und Eier,
Rosoglio und Tokayer,
Und was ich sonst darneben
In's Haus hab' hergegeben,
Das rechnet man doch auch mit ein.

Beide Advocaten

Nein, nein, nein
Das ist ein Honorarium,
G'hört nicht in's Expensarium,
Davon spricht uns der Richter frei,
Motiva, Motiva sind bei der Kanzlei.

Sempronius

Ei, ei, ei!

Beide Advocaten:

Wir lassen keinen Groschen fahren,
Der Himmel wolle uns bewahren,
Denn uns're Müh' ist nicht gering,
Fiat Justitia.

Sempronius

Kling, kling, kling.

Alle

O Justitia praestantissima,
Welche schöne Harmonie,
Allgemein bezaubert sie,
Von ihrem Reiz bleibt Niemand frei,
Motiva sind bei der Kanzlei,
Kling, kling, kling.

'Door de eeuwen heen staan we kennelijk bekend als schrapers'

Foto: Jiri Büller

je al je geld kwijtraakt op het moment dat je de hulp inroept van een advocaat. Het maakt niet uit of je de procedure wint of verliest. Ik heb geprobeerd uit te vinden hoe Schubert daar bij kwam, maar heb niets gevonden. Het publiek moest er erg om lachen, hier en daar zag je ook een glimlach van herkenning. Er zaten cliënten bij, die zullen zich misschien wel een beetje herkend hebben in die arme meneer Sempronius. Door de eeuwen heen staan we kennelijk bekend als schrapers.

Optreden vind ik echt heerlijk. Als je met je eigen stem een hele kerk weet te vullen, dan is dat fantastisch. Een beetje ijdel moet je er wel voor zijn, denk ik. Je moet het leuk vinden om met lef je eigen stem te laten horen. Als advocaat heb ik dat niet zo. Wanneer je me ziet optreden in een rechtszaal, dan kom ik waarschijnlijk niet zo flamboyant over. Maar dan gaat het ook om de belangen van je cliënten en niet om je eigen optreden. ”